

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 22/2012-38

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. mája 2012 v senáte zloženom z predsedníčky Marianny Mochnáčovej a zo sudcov Petra Brňáka a Milana Ľalíka prerokoval sťažnosť V. U., S., A. N., S., a D. H., Spojené štáty americké, zastúpených advokátom JUDr. A. S., B., vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a porušenia práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/40/1994 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo V. U., A. N. a D. H. na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/40/1994 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/40/1994 p r i k a z u j e konať vo veci bez zbytočných priet'ahov.

3. V. U., A. N. a D. H. p r i z n á v a primerané finančné zadost'učinenie každej v sume po 5 000 € (slovom päťtisíc eur), ktoré j e Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. V. U., A. N. a D. H. p r i z n á v a náhradu trov právneho zastúpenia v sume 754,30 € (slovom sedemstopäťdesiatštyri eur a tridsať centov), ktorú j e Okresný súd Bratislava III p o v i n n ý vyplatiť na účet ich právneho zástupcu JUDr. A. S. B., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. I. ÚS 22/2012-13 z 11. januára 2012 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť V. U., A. N. a D. H. (ďalej len „sťažovateľky“), ktorou namietali porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“ alebo „súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/40/1994.

2. Porušenie základného práva na prerokovanie svojej veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 od. 2 ústavy vidia sťažovateľky v tom, že *«... podaním označené ako „Návrh na určenie vlastníckeho práva“ zo dňa 06. 12. 1994, súdu doručeného dňa 08. 12. 1994, domáhali určenia spoluvlastníctva k nehnuteľnosti..., pričom od začatia konania do*

dnešného dňa uplynulo takmer 17 rokov bez vydania právoplatného rozhodnutia vo veci samej».

3. Sťažovateľky poukázali na obdobie konania «od 08. 12. 1994 do 27. 01. 1999, keď súd... vykonával iba jednoduché úkony (doručovanie návrhu odporcom, výzva na vyjadrenie k návrhu, zisťovanie úhrady súdneho poplatku, výzva na predloženie plných moci) a obdobie od 19. 05. 1999 do 10. 09. 2008... Dňa 19. 05. 1999 navrhovatelia vzhľadom na zmenu skutkového stavu veci súdu doručili podanie označené ako „Návrh na zmenu petitu žaloby zo dňa 06. 12. 1994“ zo dňa 14. 05. 1999... Súd uznesením č. k. V2 7C/40/1994-86 zo dňa 17. 01. 2007 rozhodol o pripustení zmeny návrhu na začatie konania v súlade s návrhom navrhovateľov na zmenu petitu žaloby... Dňa 16. 11. 2007 bol súdu doručený návrh na vydanie predbežného opatrenia zo dňa 14. 11. 2007... Súd vo veci rozhodol po 14 rokoch, 4 mesiacoch a 20 dňoch od začatia konania rozsudkom na pojednávaní dňa 28. 05. 2009 tak, že návrh v celom rozsahu zamietol a rozhodol o trovách konania. Sťažovatelia podali v stanovenej lehote odvolanie voči rozsudku... Po podaní odvolania voči rozsudku zo dňa 28. 05. 2009 boli vo veci vytyčené spolu štyri pojednávania v termínoch - 16. 11. 2010 (odvolací súd), 12. 07. 2011, 08. 09. 2011, 29. 11. 2011. Pojednávanie nariadené na 03. 11. 2011 bolo odročené z dôvodu školenia zákonného sudcu... Právny zástupca navrhovateľov podaním zo dňa 25. 02. 2003 a podaním zo dňa 05. 02. 2007 označené ako „Výzva na odstránenie prieťahov v konaní v súdnom konaní a stanovenie termínu pojednávania“ sa domáhal sa odstránenia prieťahov v konaní.».

4. Sťažovateľky sú toho názoru, že postupom okresného súdu dochádza k porušovaniu ich základného práva garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto žiadali vydať tento nález:

„Základné právo sťažovateľov V. U... A. N... D. H... na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy... a právo na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru... postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/40/1994 bolo porušené.

Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje Okresnému súdu Bratislava III vo veci vedenej pod sp. zn. 7 C/40/1994 konať bez zbytočných prieťahov.

Ústavný súd Slovenskej republiky priznáva sťažovateľom primerané finančné zadostučinenie, a to každému zo sťažovateľov vo výške 15.000,00 EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný sťažovateľom uhradiť do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.

Okresný súd Bratislava III je povinný uhradiť sťažovateľom trovy právneho zastúpenia vo výške 497,95 EUR na účet právneho zástupcu JUDr. A. S..., do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu.“

Svoju žiadosť o priznanie primeraného finančného zadostučinenia sťažovateľky zdôvodnili tým, že „... sú traumatizovaní pocitmi krivdy, nevymožiteľnosti práva a právnej neistoty spôsobenými nekonaním a dlhodobou neschopnosťou súdu zabezpečiť riadne a plynulé súdne konanie, ktoré by vyústilo do právoplatného rozhodnutia. Nezákonný postup súdu (nekonanie, bezdôvodné prietahy v konaní) závažným spôsobom poškodili práva a oprávnené záujmy sťažovateľov, najmä právo vysporiadať svoje spoluvlastnícke vzťahy, zabezpečiť si tak otázku bývania alebo pristúpiť k predaju predmetnej nehnuteľnosti (napr. v čase najväčšej expanzie realitného trhu) a získaniu pre nich existenčne dôležitých finančných prostriedkov na uspokojenie svojich životných potrieb. Naopak, sťažovatelia sú nútení vyše 17 rokov čeliť neúmerne dlhému a finančne náročnému súdnemu konaniu, predmetom ktorého je rodinný dom postavený rodičmi sťažovateľov, ku ktorému aj z tohto dôvodu prechovávajú istú citovú väzbu. Aj z týchto dôvodov vnímajú sťažovatelia predmetné súdne konanie ako dehonestáciu pamiatky ich rodičov, pričom opísaný postup súdu okrem iného vážnym spôsobom naštrbil dôveru sťažovateľov v právny systém, fungovanie právneho štátu a vymožiteľnosť práv.“

4. Na základe žiadosti ústavného súdu predseda okresného súdu v písomnom podaní (sp. zn. Spr. 3043/2012 zo 17. februára 2012) k veci uviedol: „... vec napadla v r. 1994 a do podania ústavnej sťažnosti nebolo vo veci právoplatne rozhodnuté. S touto základnou námietkou sa je možné stotožniť. Pri rozhodovaní navrhujeme, aby ústavný súd prihliadol aj na správanie sa účastníkov a v danom prípade i sťažovateľiek, ktoré sa nedostavili na termíny pojednávania dňa 27. 1. 1999 a 12. 4. 1999, kedy boli tieto pojednávania odročené práve z dôvodu nedostavenia sa navrhovateľov na pojednávanie. V prípade, že by bolo

možné navrhovateľov v tom čase vypočúť, možno predpokladať rýchlejšie skončenie vo veci. Keď práve príčinou dĺžky konania bola skutočnosť, že vo veci dochádzalo k častým výmenám sudcov (JUDr. F., JUDr. K., JUDr. P., JUDr. U., JUDr. S., JUDr. G., JUDr. K. a následne JUDr. G.). Ďalej žiadame, aby ústavný súd pri rozhodovaní prihliadol aj na tú skutočnosť, že ústavná sťažnosť bola podaná v čase, keď súd vo veci priebežne koná...“

5. Sťažovateľky prostredníctvom svojho právneho zástupcu k vyjadreniu okresného súdu okrem iného uviedli: „S uvedeným názorom sa nestotožňujeme, nakoľko tvrdenie súdu, že dve absencie navrhovateľiek na pojednávaniach v mesiaci január a apríl roku 1999 zabránili súdu v riadnom a včasnom rozhodnutí považujeme za zavádzajúce a účelové, a to najmä s poukázaním na nasledujúcu niekoľkoročnú nečinnosť súdu, ktorú považujeme za nedôvodnú a neprípustnú...“

Taktiež poukazujeme na skutočnosť, že Prvostupňový súd po celú dobu konania neuplatnil voči Sťažovateľkám právo, ktoré mu prináleží podľa § 53 OSP a v ani jednom prípade nevyužil účinné zákonne prostriedky, ktoré mal k dispozícii na zabezpečenie plynulého priebehu meritórneho konania.

Naopak Prvostupňový súd začal vo veci opätovne konať až po doručení písomnej výzvy právneho zástupcu navrhovateľiek zo dňa 05. 02. 2007. t. j. takmer osem (8) rokov od odročenia pojednávania pre neprítomnosť navrhovateľiek...

Sťažovateľky boli po celú dobu konania zastúpené právnym zástupcom, ktorý sa na nariadených pojednávaniach zúčastňoval, na výzvy súdu riadne reagoval, v mene Sťažovateľov sa písomnými podaniami zo dňa 25. 02. 2003 a 05. 02. 2007 márne domáhal zabezpečenia plynulosti meritórneho konania...

Aj keď priebeh sporného konania od roku 2007... súd začal vo veci opätovne konať až na základe písomnej výzvy navrhovateľiek po niekoľkoročnej nečinnosti...

Prvostupňový súd vlastným zapríčinením konal s neúmerne dlhými obdobiami nečinnosti, hoci sa jedná o súdny spor bez zložitých právnych otázok... vzhľadom na skutočnosť, že rozsudok ešte nie je právoplatný, predmetné konanie nie je doposiaľ ukončené...“

6. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich vyjadreniami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci namietaného porušenia práva podľa označených článkov ústavy a dohovoru. Jej prerokovanie na ústnom pojednávaní – vzhľadom na povahu predmetu posúdenia, ktorá je určená povahou základného práva – ústavný súd nepovažuje ani za vhodný, ani za nevyhnutný procesný prostriedok na zistenie skutočností potrebných na meritórne rozhodnutie vo veci (napr. I. ÚS 157/02, I. ÚS 66/03).

II.

7. Z obsahu sťažnosti, k nej pripojených písomností a zo spisu okresného súdu sp. zn. 7 C/40/1994 ústavný súd zistil, že sťažovateľky podali 8. decembra 1994 žalobný návrh na okresnom súde proti viacerým odporcom na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, ktorý bol pridelený na prerokovanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi JUDr. J. F. Následne okresný súd vo veci vykonal tieto úkony:

- 14. januára 1995 dal sudca kancelárii pokyn, aby vyzvala právneho zástupcu sťažovateľiek predložiť v lehote 30 dní znalecký posudok na cenu predmetu sporu, a zároveň aby zaslala kópiu žalobného návrhu odporcom, ku ktorému sa majú vyjadriť v lehote 5 dní,

- 1. marca 1995 okresný súd dostal od sťažovateľiek znalecký posudok na hodnotu predmetu sporu,

- 26. marca 1996 okresný súd vyzval sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh v lehote 3 dní od doručenia výzvy,

- 9. apríla 1996 okresný súd dostal žiadosť právneho zástupcu sťažovateľiek na prehodnotenie vyrubenej výšky súdneho poplatku,

- 16. apríla 1996 okresný súd dostal vyjadrenie k veci od odporcov v 1. a 2. rade,

- 25. júna 1996 dal sudca kancelárii pokyn, aby pripojila spis tunajšieho súdu sp. zn. 11 C 247/83, 13 C 88/91, D 563/93 a vyzvala odporcu v 3. rade, aby sa v lehote 15 dní vyjadril k žalobnému návrhu,

- 9. novembra 1998 bol spísaný úradný záznam o pripojení spisov sp. zn. 11 C 247/83, D 563/93,

- 27. januára 1999 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie a spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania; za sťažovateľky bol prítomný ich právny zástupca; odporca v 2. rade navrhol odročiť súdne pojednávanie z dôvodu, že odporkyňa už nie je spoluvlastníčkou predmetnej nehnuteľnosti; súd pojednávanie odročil na 12. apríl 1999,

- 12. apríla 1999 okresný súd uskutočnil súdne pojednávanie a spísal zápisnicu zo súdneho pojednávania; za sťažovateľky bol prítomný ich právny zástupca, ktorý požiadal o odročenie súdneho pojednávania z dôvodu preštudovania darovacej zmluvy o prevode spoluvlastníckeho podielu k nehnuteľnosti; súd pojednávanie odročil na neurčito,

- 19. mája 1999 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľiek na zmenu žalobného petitu,

- 26. februára 2003 sťažovateľky prostredníctvom právneho zástupcu žiadali okresný súd, aby vo veci konal,

- 9. mája 2005 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. M. U.,

- 1. júla 2005 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudcovi JUDr. Ľ. S.,

- 17. januára 2007 okresný súd uznesením č. k. V 2 7 C/40/94-86 pripustil zmenu žalobného petitu,

- 8. februára 2007 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľiek, aby vo veci konal,

- 15. februára 2007 okresný súd uznesením č. k. V 2 7 C/40/94-92 vyzval sťažovateľky na odstránenie vád žalobného návrhu v lehote 10 dní od prevzatia výzvy pod následkom zastavenia konania,

- 1. marca 2007 okresný súd uznesením č. k. V 2 7 C/40/94-94 opravil záhlavie uznesenia č. k. V 2 7 C/40/94-92,

- 31. mája 2007 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľiek, ktorým navrhli zmenu žalobného petitu,

- 12. júla 2007 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľiek, ktorým zobrali späť podanie z 31. mája 2007 a navrhli novú zmenu žalobného petitu,

- 31. júla 2007 bola vec pridelená na prerokovanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. G.,

- 20. septembra 2007 okresný súd uznesením č. k. V 2 7 C/40/94-111 pripustil zmenu žalobného petitu,

- 5. novembra 2007 okresný súd vyzval listom č. k. V 2 7 C/40/94-114 sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku za podaný návrh; poplatok bol zaplatený 16. novembra 2007,

- 16. novembra 2007 sťažovateľky predložili okresnému súdu návrh na vydanie predbežného opatrenia,

- 11. decembra 2007 okresný súd uznesením č. k. 7 C/40/1994-125 vydal predbežné opatrenie,

- 28. januára 2008 okresný súd uznesením č. k. 7 C/40/94-130 opravil záhlavie uznesenia č. k. 7 C/40/94-125,

- 20. februára 2008 bolo okresnému súdu doručené odvolanie odporcu v 2. rade proti uzneseniu o nariadení predbežného opatrenia,

- 21. apríla 2008 bol spis predložený Krajskému súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o podanom odvolaní,

- krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co/97/2008 a sp. zn. 14 Co/98/2008 z 29. apríla 2008 vyzval odporcu v 2. rade na predloženie dôkazov o zmene svojho priezviska v lehote 10 dní od doručenia výzvy pod následkom odmietnutia odvolania,

- 23. mája 2008 bolo krajskému súdu doručené podanie odporcu v 2. rade,

- 26. mája 2008 krajský súd zaslal účastníkom konania odvolanie odporcu v 2. rade, aby sa k nemu vyjadrili v lehote 10 dní,

- 16. júna 2008 k odvolaniu sa vyjadril odporca v 3. rade,

- 20. júna 2008 k odvolaniu sa vyjadrili sťažovateľky,

- krajský súd uznesením sp. zn. 14 Co/97/2008 a sp. zn. 14 Co/98/2008 z 15. júla 2008 potvrdil napadnuté uznesenie okresného súdu o nariadení predbežného opatrenia,

- 14. októbra 2008 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, právny zástupca sťažovateľiek bol prítomný; pojednávanie bolo odročené na 20. november 2008,

- 20. novembra 2008 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie; súd vypočul odporcov v 1. a 2. rade; pojednávanie bolo odročené na 22. január 2009,

- 21. novembra 2008 okresný súd požiadal S. o zaslanie spisu sp. zn. N 70/1994; žiadosť bola 28. novembra 2008 odstúpená na vybavenie S.,

- 12. decembra 2008 S. zaslala okresnému súdu spisový materiál sp. zn. V – 376/96,
- 8. januára 2009 sťažovateľky predložili okresnému súdu listinné dôkazy,
- 22. januára 2009 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie; súd vykonal dokazovanie oboznámením sa s obsahom listín v súdnom spise a vypočul odporkyňu v 1. rade a po stanovisku právneho zástupcu sťažovateľiek pojednávanie odročil na 3. marec 2009,
- 3. marca 2009 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie; súd vykonal dokazovanie vypočutím svedka a po vyjadrení právneho zástupcu sťažovateľiek a odporkyne v 1. rade pojednávanie odročil na 30. apríl 2009,
- na návrh odporkyne v 1. rade (pobyt v zahraničí) okresný súd 3. apríla 2009 zmenil termín pojednávania na 19. máj 2009,
- 7. mája 2009 sťažovateľky doručili okresnému súdu návrh na zmenu žalobného petitu,
- 19. mája 2009 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie; súd pripustil zmenu žalobného petitu a po vyjadrení účastníkov konania k meritu veci pojednávanie odročil na 28. máj 2009 na účely vyhlásenia rozsudku,
- 28. mája 2009 okresný súd vyhlásil rozhodnutie vo veci samej, ktorým návrh zamietol,
- 16. júna 2009 sťažovateľky doručili okresnému súdu odvolanie proti rozsudku,
- okresný súd uznesením č. k. 7 C/40/1994-223 zo 16. júna 2009 vyzval sťažovateľky na odstránenie väd podaného odvolania,
- 6. júla 2009 bolo okresnému súdu doručené doplnenie odvolania sťažovateľiek,
- 9. júla 2009 okresný súd uznesením č. k. 7 C/40/1994-244 vyzval sťažovateľky na zaplatenie súdneho poplatku za podané odvolania a vyzval odporcov, aby sa vyjadrili k podanému odvolaniu v lehote 10 dní,
- 7. septembra 2009 okresný súd predložil spis krajskému súdu na rozhodnutie o podanom odvolaní, ktorý spis prevzal 9. septembra 2009,
- krajský súd uskutočnil súdne pojednávanie 16. novembra 2010, na ktorom sťažovateľky navrhli zmenu žalobného petitu; krajský súd uznesením sp. zn. 5 Co 303/09 rozhodol tak, že pripustil späťvzatie návrhu na začatie konania voči odporcovi v 3. rade

a v časti týkajúcej sa odporcu v 3. rade rozsudok zrušil a konanie zastavil; vo zvyšnej časti napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie,

- 12. júla 2011 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie a po prednese právneho zástupcu sťažovateľiek pojednávanie odročil na 8. september 2011,

- 12. septembra 2011 okresný súd vyzval odporkyňu v 1. rade, aby sa vyjadrila k zmene žalobného návrhu v lehote 7 dní,

- 8. septembra 2011 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie; odporcovia neboli prítomní; súd pojednávanie odročil na 3. november 2011,

- 24. októbra 2011 bolo zrušené nariadené súdne pojednávanie z dôvodu školenia sudcov a nový termín bol stanovený na 29. november 2011,

- 29. novembra 2011 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, odporcovia neboli prítomní; súd pojednávanie odročil na 19. január 2012,

- 9. decembra 2011 bol okresnému súdu doručený návrh na zmenu žalobného petitu,

- 5. januára 2012 okresný súd uznesením č. k. 7 C/40/1994-295 pripustil zmenu žalobného petitu,

- 19. januára 2012 sa na okresnom súde uskutočnilo pojednávanie, odporcovia neboli prítomní; súd pojednávanie odročil na 21. február 2012,

- 21. februára 2012 okresný súd na pojednávaní rozhodol v merite veci tak, že žalobnému návrhu vyhovel.

III.

8. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody

porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

9. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná. Ústavný súd si pri výklade práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie veci v primeranej lehote. Z uvedeného dôvodu nemožno v obsahu týchto práv vidieť zásadnú odlišnosť (napr. rozhodnutia sp. zn. II. ÚS 55/98, I. ÚS 28/01).

10. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (m. m. IV. ÚS 221/04). Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov,

ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie.

11. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným priet'ahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (i), správanie účastníka súdneho konania (ii) a postup samotného súdu (iii). Za súčasť prvého kritéria považuje ústavný súd aj povahu prerokúvanej veci. Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

12. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom konania je rozhodovanie o návrhu na určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, teda po právnej stránke ide o štandardnú občianskoprávnu vec patriacu do rozhodovacej agendy všeobecného súdnictva. Sudca prejavil váhavosť a nerozhodnosť a uspokojil sa s formalizovaným postupom 25. júna 1996, potom opakovane 10. októbra 1996, 5. mája 1998, 31. júla 1998, 8. októbra 1998, keď žiadal pripojenie viacerých spisov a keď prvé pojednávanie vo veci nariadil až 27. januára 1999, teda po viac ako 5 rokov od podania žalobného návrhu. Úkony okresného súdu aj v nasledujúcom období sú poznačené neefektívnosťou a nekoncentrovanosťou. Okrem toho okresný súd od 1. marca 1995 do 26. marca 1996 a od 10. októbra 1996 až do 5. mája 1998, ďalej od 12. apríla 1999 do 15. februára 2007 bol absolútne nečinný a nevykonal žiaden procesný úkon vo veci. Aj keď okresný súd 15. februára 2007 vydal uznesenie na odstránenie v'ad žalobného návrhu, predseda toto uznesenie musel 1. marca 2007 opraviť v záhlaví. Obdobne okresný súd musel svoje uznesenie z 11. decembra 2007 o nariadení predbežného opatrenia opraviť v záhlaví 28. januára 2009.

13. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania s'ťažovateľiek v preskúmvanej veci, ústavný súd pri preskúmaní spisu zistil okolnosti, na základe ktorých s'ťažovateľky čiastočne prispeli k celkovej dĺžke súdneho konania. S'ťažovateľky opakovane

navrhovali zmenu žalobného petitu, o ktorej musel okresný súd rozhodovať (20. septembra 2007, 19. mája 2009, 5. januára 2012). Na druhej strane však sťažovateľky v tomto ohľade konali v súlade s procesnoprávnymi zákonnými predpismi a navyše sa opakovane domáhali odstránenia prietáhov v konaní. Počas celého konania boli sťažovateľky riadne zastúpené právnym zástupcom, s ktorým mohol okresný súd konať aj v ich neprítomnosti.

14. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom konajúceho okresného súdu v predmetnej veci. Sťažovateľky v sťažnosti konkretizovali obdobia najmä od 19. mája 1999 do 10. septembra 2008, počas ktorých malo dôjsť k zbytočným prietahom v napadnutom konaní, a tiež poukázali na celkovú dĺžku konania v trvaní viac ako 17 rokov. Okresný súd v tomto ohľade nepochybne porušil svoje zákonné povinnosti dané mu procesnoprávnymi predpismi (predovšetkým Občianskym súdnym poriadkom). Konanie na okresnom súde je poznačené ako celok neprimeranou dĺžkou konania, neefektívnosťou a nesústredenosťou. Okresný súd síce mechanicky nariad'oval súdne pojednávania, ale ich v prevažnom rozsahu bez ďalšieho odročoval a vec meritórne neposudzoval. V čase od 1. marca 1995 do 26. marca 1996 a od 10. októbra 1996 až do 5. mája 1998, ďalej od 12. apríla 1999 do 15. februára 2007 bol okresný súd viac ako 9 rokov a 4 mesiace úplne nečinný.

15. Aj vzhľadom na uvedené (pozri body 7, 11 až 14) ústavný súd z hľadiska prietáhov v konaní hodnotil postup okresného súdu ako celok. Napriek tomu, že okresný súd sporadicky aj vykonával procesné úkony spojené s prípravou pojednávania, uskutočňoval pojednávania, zabezpečoval dôkazy, na ktoré sa účastníci odvolávali, a doručoval písomnosti, v posudzovanej veci konal nekoncentrovane a neefektívne a so značnými prietahmi vo svojej činnosti. Na uvedenom nemení nič ani skutočnosť, že okresný súd do času rozhodnutia ústavného súdu dva razy vecne rozhodol, avšak prvé rozhodnutie bolo odvolacím súdom zrušené a vrátené na ďalšie prerokovanie.

16. Ústavný súd dospel k názoru, že doterajším postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C/40/1994 už len z dôvodu celkového trvania tohto konania (viac ako 17 rokov), keď posudzovaná vec nie je stále právoplatne skončená, došlo

u sťažovateľiek k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Uvedenú dĺžku konania nemožno v rozumnej miere ospravedlniť žiadnymi relevantnými okolnosťami tohto prípadu.

17. Vzhľadom na všetky uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie základného práva sťažovateľiek na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietáhov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva na prejednanie veci v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

18. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľkám ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

19. Aj keď ústavný súd prikázal okresnému súdu, aby v konaní sp. zn. 7 C/40/1994 konal bez zbytočných prietáhov, nepovažoval ale vzhľadom na okolnosti prípadu uplatnenie tejto svojej právomoci za dostatočné na to, aby sa dosiahla vo veci účinná náprava, a preto dospel k záveru, že treba rozhodnúť aj o žiadosti sťažovateľiek priznať im primerané finančné zadosťučinenie. Sťažovateľky v sťažnosti žiadali priznanie primeraného finančného zadosťučinenia každá v sume po 15 000 € z dôvodov pretrvávajúcej dlhodobej právnej neistoty, ktorá pretrváva naďalej. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Pri určení jeho výšky ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

20. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 7 C/40/1994, ako aj naplnenie princípu spravodlivosti, zohľadniac tiež výšku

požadovanej istiny (čo je v hre) a správanie sťažovateľiek (bod 13) ústavný súd považoval priznanie sumy každej po 5 000 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde. Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nepredstavuje realizáciu práva priznaného čl. 46 ods. 3 ústavy, t. j. primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožňovať s odškodným, s náhradou či už za skutočnú škodu, alebo za ušlý zisk. Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

21. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľkám, ktoré boli vo veci namietaných porušení ich práv úspešné, vznikli trovy konania z dôvodu ich právneho zastúpenia advokátom. Advokát vykonal 3 úkony právnych služieb, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti 14. decembra 2011 a zaujatie písomného stanoviska z 23. apríla 2012 k vyjadreniu okresného súdu. Odmena za jeden úkon právnych služieb v zmysle § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) je 1/6 z výpočtového základu. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2011 (celkovo 6 úkonov) patrí advokátovi odmena z výpočtového základu 741 €, t. j. 123,50 € s uplatnením zníženia o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, pretože išlo o právne úkony urobené spoločne pre tri fyzické osoby, a režijný paušál 7,41 € (370,50 € + 44,46 € = 414,96 €), advokát je platcom dane z pridanej hodnoty 20 %, t. j. 82,99 €, teda spolu 497,95 €. Za jeden právny úkon vykonaný v roku 2012 (celkovo 3 úkony) patrí advokátovi odmena z výpočtového základu 763 €, t. j. 127,16 €, s uplatnením zníženia o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky, pretože išlo o právne úkony urobené spoločne pre tri fyzické osoby, a režijný paušál 7,63 € (190,74 € + 22,89 € = 213,63 €) + 20 % DPH 42,72 €, teda spolu 256,35 €. Celková odmena za právne zastúpenie pred ústavným súdom predstavuje sumu 754,30 €, ktorú je okresný súd povinný zaplatiť na účet právneho zástupcovi sťažovateľiek (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

22. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. mája 2012